REALIZAREA POLITICII STATULUI PRIN INTERMEDIUL AUTORITĂŢILOR ADMINISTRATIVE AUTONOME ALE ADMINISTRAŢIEI PUBLICE CENTRALE

Ana UŞURELU

The appearance in the public administration of the Republic of Moldova of institutions such as the autonomous administrative authorities that exercise their specific functions under the sign of independence is a relatively new phenomenon for our society. In this article we analyzed the realization of the state policy through the autonomous administrative authorities, specifying the theoretical foundations, the main characteristics, the structural-functional aspect, the method of appointing the members, and the leaders of these authorities. At the actual moment, 15 autonomous administrative authorities established under the organic law function in our country.

Realizarea obiectivelor de guvernare şi asigurarea bunei funcţionări a instituţiilor statului este pusă în sarcina autorităţilor publice. Clasificarea tradiţională a autorităţilor publice în baza criteriului material şi teritorial ne duce la identificarea autorităţilor administraţiei publice de competenţă generală şi celor de competenţă specială. Pe lângă autorităţile administrative centrale de specialitate, precum sunt ministerele şi alte autorităţi administrative constituite de Parlament şi care activează în cadrul Guvernului, distingem şi o entitate de autorităţi autonome, responsabile de domenii concrete de interes public. De-a lungul timpului, practica democratică a impus necesitatea unor autorităţi la nivel central cu sarcini de coordonare sau de control, inclusiv jurisdicţional, care să fie independente faţă de Guvern, uneori chiar faţă de şeful statului. Fenomenul organizării autorităţilor administrative autonome a fost interpretat de către specialiştii în dreptul administrativ fie ca o mărturie a dorinţei de modernizare a administraţiei tradiţionale, fie ca un eşec sau o adaptare mai greoaie a structurilor administrative tradiţionale la aspectele cele mai noi ale administraţiei.

Apariţia autorităţilor autonome a fost dictată de necesitatea unor *„organisme”* care să acţioneze independent faţă de puterea executivă a statului, fiind ferite într-o măsură destul de mare de jocurile politice guvernamentale, pentru a supraveghea activitatea statală sau a exercita acţiuni care ţin de puterea executivă în domenii unde este necesară o specializare.

Legea Fundamentală a Republicii Moldova stipulează: ,,În scopul conducerii, coordonării şi exercitării controlului în domeniul organizării economiei şi în alte domenii care nu intră nemijlocit în atribuţiile ministerelor, se înfiinţează, în condiţiile legii, şi alte autorităţi administrative" (art.107 alin.(2)). Întrucât nu se concretizează care sunt aceste autorități, putem presupune că printre ele sunt şi autoritățile administrative autonome. Maria Orlov este de părerea că aceste ,,alte autorități administrative" sunt autorități administrative de specialitate autonome [1], iar Mihail Platon – ca organe autonome ale administrației publice centrale de specialitate [2].

În legislația autohtonă, noțiunea ,,autorități administrative autonome" este consacrată pentru prima dată în Legea privind administrația publică centrală de specialitate, nr.98 din 04.05.2012 [3]. Legea însă nu definește autoritatea administrativă autonomă şi nu indică vre-o caracteristică specifică acesteia. La art.2 alin.(2) din respectiva lege se stipulează că ,,prevederile prezentei legi se aplică autorităților publice subordonate Guvernului, reglementate prin legi speciale, şi autorităţilor administrative autonome faţă de Guvern în măsura în care nu sunt reglementate şi nu contravin dispoziţiilor legilor speciale care reglementează activitatea autorităţilor respective". Totuși, din aceste prevederi reiese că autoritățile administrative autonome nu sunt subordonate Guvernului şi organizarea, funcționarea lor este reglementată prin legi organice [4].

În acest context, ținem să menționăm că prima autoritate administrativă autonomă, dar şi unica stabilită direct de Constituția Republicii Moldova, este Curtea de Conturi. Aceasta este prevăzută la titlul IV, consacrat economiei naționale şi finanțelor publice, ca organ ce exercită controlul asupra modului de formare, de administrare şi de întrebuințare a resurselor financiare publice.

Analizând doctrina şi legislația în vigoare, putem afirma cu certitudine că autoritățile administrative autonome, în raport cu Guvernul, apar în diverse domenii, şi anume: drepturile şi libertățile esențiale ale cetățenilor, activitățile economice, acolo unde structurile clasice sunt slab adaptate concurenței de piață etc. În toate aceste cazuri, organizarea, funcționarea şi atribuțiile autorităților administrative autonome sunt reglementate, în concret, prin legi organice. Dintre atribuțiile autorităților administrative autonome enumerăm:

– potrivit legii de înfiinţare, aceste organisme au rolul de a organiza, coordona, îndruma şi controla aplicarea legilor şi a celorlalte reglementări specifice propriului domeniu de activitate;

– în condiţiile legii, emit sau adoptă reglementări şi acte individuale aplicabile sectorului lor de activitate, care trebuie să fie în concordanţă cu legislaţia în vigoare, având putere de decizie;

– la solicitare, emit avize sau recomandări, iniţiază proiecte sau propuneri de îmbunătăţire a legislaţiei;

– colaborează cu ministerele şi cu alte autorităţi centrale în domeniul de interes comun, în vederea aplicării şi asigurării respectării prevederilor legale din sectorul propriu de activitate;

– prezintă, periodic sau la solicitare, rapoarte sau informări autorităţilor publice abilitate [5].

Astfel, în momentul actual, în Republica Moldova funcţionează următoarele autorităţi administrative autonome instituite în baza legii organice: Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică; Consiliul Concurenţei; Banca Naţională a Moldovei; Consiliul Coordonator al Audiovizualului; Comisia Naţională a Pieţei Financiare; Autoritatea Naţională de Integritate; Comisia Electorală Centrală; Avocatul Poporului; Centrul Naţional pentru Protecţia Datelor cu Caracter Personal; Agenţia Naţională pentru Soluţionarea Contestaţiilor; Consiliul Suprem de Securitate; Serviciul de Protecţie şi Pază de Stat; Serviciul de Informaţie şi Securitate; Casa Naţională de Asigurări Sociale; Curtea de Conturi. Caracteristica principală a statutului lor este faptul că aceste organe nu se află în subordinea Guvernului sau altei autorităţi publice, autonomia excluzând orice formă de subordonare. Aceste autorităţi sunt organizate şi îşi desfăşoară activitatea ca şi celelalte organe ale administraţiei publice centrale, cu deosebirea că ele funcţionează autonom şi nu au organe ierarhic superioare.

În concluzie, menţionăm că politica autorităţilor publice autonome poate fi eficientă doar dacă reflectă diversitatea intereselor şi încurajează coordonarea (orizontală şi verticală) şi mecanismele de cooperare în cadrul nivelelor de guvernare. În opinia noastră, toate politicile adoptate de autorităţile publice autonome fie că sunt acte normative, programe, proiecte, planuri de investiţii sau propuneri trebuie să facă subiectul unor evaluări cuprinzătoare, dar în acelaşi timp propor-

ționale cu efectele anticipate, pentru a promova în cel mai bun mod posibil interesele cetățenilor.

Referinţe:

1. ORLOV, M., BELECCIU, St. *Drept administrativ*. Chisinau: Elena –V.I., 2005. 270 p.
2. PLATON, M. *Administrația Publică*: *Curs universitar*. Chișinau: Universul, 2007. 928 p.
3. Legea nr.98 din 04.05.2012 privind administrația publică centrală de specialitate. În: *Monitorul Oficial,* nr. 160-164 din 03.08.2012.
4. BORŞ, V. *Dimensiunea organizațional funcțională a autorităților administrative autonome. Știința politică și societatea în schimbare*. Chișinău, 2015; Atelierul 2. Probleme actuale ale administrației publice în contextul europenizării Republicii Moldova; p.263.
5. TABĂRĂ, V. *Dezvoltarea capacității administrative*. București: C.H. Beck, 2002. 352 p.

Recomandat
Vladimir BORŞ, dr., conf. univ.